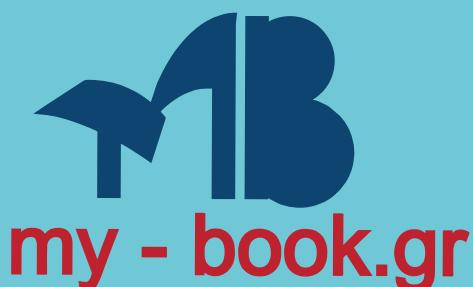

Διδακτική Αρχαίων Ελληνικών σε μαθητές με Δυσκολίες Μάθησης

Πρόγραμμα διδασκαλίας
βασικών εννοιών
της Αρχαίας
Ελληνικής Γλώσσας

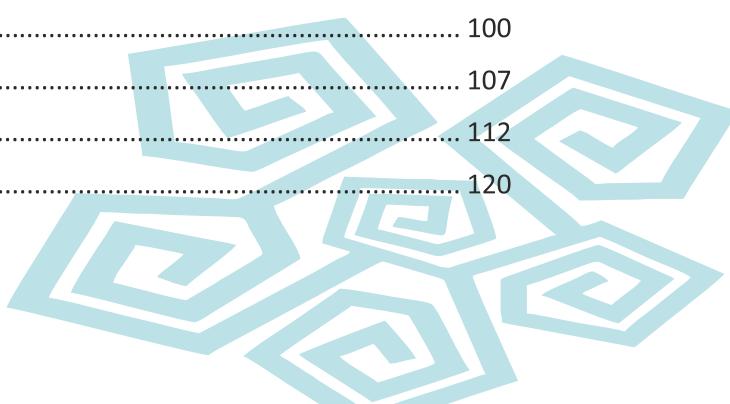
- Μαθησιακές Δυσκολίες
- ΔΕΠ-Υ
- Αυτισμό

Η συγγραφική ομάδα του my-book.gr

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
Γνωριμία με τα Αρχαία Ελληνικά... ας συστηθούμε!	5
Γνωριμία με την κυρία Αλφαβήτα.....	14
Φωνήεντα – Σύμφωνα, φωνούλες στη σειρά!.....	16
Φωνήεντα.....	16
Σύμφωνα	30
Επανάληψη στην αλφαβήτα και στα γράμματα	36
Δίφθογγοι και συλλαβές χορεύουν όλα μαζί!	38
Δίφθογγοι.....	39
Συλλαβές	42
Τα μέρη μίας ρηματικής λέξης	44
Θέμα το γνωρίζω!	44
Χαρακτήρας τι είναι λες;	44
Κατάληξη και φτάσαμε στο τέλος!.....	45
Επανάληψη και τι θυμάμαι βλέπω!	46
Πνεύματα και τόνοι ήρθαν παρέα να μας κάνουν!	47
Πνεύματα	47
Τόνοι	56
Κανόνες τονισμού και φωνάζουν οι λεξούλες!	65
Βασικοί κανόνες τονισμού	66
Επανάληψη και όλα τα θυμάμαι!	72
Τα μέρη του λόγου γνωρίζω!	76
Παρεπόμενα πτωτικών ρημάτων και όλα μπαίνουν στη σειρά!	76
Επανάληψη.....	77
Άρθρο	80
Νέα Ελληνικά.....	80
Αρχαία Ελληνικά.....	83
Επανάληψη.....	86
Κλίση ουσιαστικών στα Νέα Ελληνικά και στα Αρχαία Ελληνικά – Αντιπαραβολή!	93
Επανάληψη.....	100
Προσωπική αντωνυμία	107
Ρήμα είμι	112
Συνολική επανάληψη με παιχνίδια.....	120

Θεωρητικό υπόβαθρο

Οι τεχνικές και ο τρόπος δόμησης του βιβλίου αυτού έχουν παρουσιαστεί στο 4ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο για τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητας "Από το Παιδί στον Ενήλικα", το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 23-24 Οκτωβρίου 2021 διαδικτυακά.

Hενσωμάτωση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσα στο γενικό σχολείο δύναται να υλοποιηθεί μέσω της εφαρμογής της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Τα γενικά και τα μαθησιακά χαρακτηριστικά των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες επηρεάζουν τη δομή και την οργάνωση της εκπαίδευσης. Για τον λόγο αυτό, απαιτείται σχεδιασμός κατάλληλων παρεμβάσεων που ακολουθούν συγκεκριμένες αρχές και ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και δυσκολίες του κάθε παιδιού, όπως αυτές καταγράφονται και εκτιμώνται κατά την ατομική αξιολόγηση και εκτίμηση των δεξιοτήτων του (Χρηστάκης, 2011). Η εφαρμογή, λοιπόν, των κατάλληλων διδακτικών προγραμμάτων πραγματοποιείται μέσω της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία έχει ως βασική της αρχή το γεγονός ότι δεν αλλάζει το τι μαθαίνεται στους μαθητές αλλά ο τρόπος που διδάσκεται. Βέβαια, για τη διαμόρφωση των διαφοροποιημένων σχεδίων διδασκαλίας είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη τα δυνατά σημεία του κάθε μαθητή σε συνδυασμό με τα ατομικά χαρακτηριστικά του, όπως το οικογενειακό περιβάλλον, η εθνικότητα (Aldridge, 2010).

Πιο συγκεκριμένα, με τον όρο διαφοροποίηση νοείται η διδακτική προσέγγιση στα πλαίσια της οποίας τροποποιούνται οι μέθοδοι διδασκαλίας, οι μαθησιακές δραστηριότητες καθώς και μέρη του αναλυτικού προγράμματος, έτσι ώστε η μάθηση να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές ανάγκες του κάθε μαθητή. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία βασίζεται σε συγκεκριμένες αρχές που επηρεάζουν την κατάλληλη εφαρμογή της. Αρχικά, ορίζει ότι οι μαθητές πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ίσοι, με κοινές ανάγκες. Παράλληλα, τονίζει ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρουσιάζουν το θέμα ή το μάθημα με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να είναι ενδιαφέρον και βασισμένο στην ανάγκη των παιδιών για αναγνώριση και επιτυχία. Επίσης, επισημαίνεται ότι αναπόσπαστο μέρος της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι η αξιολόγηση των μαθητών σε όλα τα στάδια της (διαμορφωτική, επαναξιολόγηση κ.ά.). Τέλος, βασίζεται στην ομαδική δουλειά, στην εργασία σε μικρές ομάδες, καθώς και στη διοργάνωση ενδιαφερουσών δραστηριοτήτων προσαρμοσμένων στους ατομικούς στόχους κάθε μαθητή (Tomlinson, 1999).

Περιεχόμενο του υλικού

Το συγκεκριμένο υλικό περιλαμβάνει μία σειρά από δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τα παιδιά να αποκτήσουν μία πρώτη εικόνα με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Είναι εύκολο στη χρήση και έχει ως βάση την ενεργητική και βιωματική μάθηση παιδιών εφηβικής ηλικίας. Εστιάζει σε βασικές γραμματικές έννοιες και γίνεται αντιπαραβολή με τα Νέα Ελληνικά, έτσι ώστε να φανεί πως οι ομοιότητες μεταξύ των Αρχαίων και των Νέων Ελληνικών είναι περισσότερες από ότι οι διαφορές τους.

Σε ποιους απευθύνεται το υλικό

Σύμφωνα με τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας σχεδιάστηκε ένα οργανωμένο υλικό Αρχαίων Ελληνικών που απευθύνεται σε εφήβους τυπικής ανάπτυξης και σε εφήβους με Μαθησιακές Δυσκολίες, Νοητική Υστέρηση, αλλά και Διάσπαση Προσοχής.

Στα ίδια πλαίσια παιδαγωγικής και διδακτικής προσέγγισης οργανώνονται μία σειρά από εξειδικευμένα διδακτικά εγχειρίδια σε συνεργασία με μία ομάδα ειδικών παιδαγωγών με στόχο την υποστήριξη παιδιών και εφήβων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που φοιτούν σε Γενικά σχολεία και Τμήματα Ένταξης.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Aldridge, A. (2010). The Differentiated Instruction. *Childhood Education*, vol. 86, p: 193.

Tomlinson, J. (1999). *Globalization and culture*. University of Chicago Press.

Χρηστάκης, Κ. (2011). Διδακτική Προσέγγιση παιδιών και νέων με μέτριες και σοβαρές δυσκολίες μάθησης.

Αθήνα: Διάδραση.

Επισήμανση: Κύκλωσε τις λέξεις που συνδέονται ετυμολογικά με τη λέξη:

ἵππος.

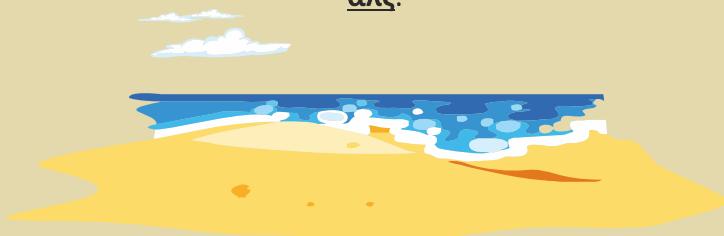

ίππεύς, ίππεύω, ίπνεύω, ιποκτόνος, ιπποκόμος, ιπποκράτης,

ίππειος, ἥπιος, ἵππωσις, ιπωτήριον, ιππάς, ιπόω, ιπος.

Επισήμανση: Κύκλωσε τις λέξεις που συνδέονται ετυμολογικά με τη λέξη:

ἄλς.

ἀλάβαστος, ἄλιος, ἀλίπεδον, ἀλιεύς, ἄληστος,

ἄλας, ἄλαός, ἀλμυρός, ἄλμη, ἄλυκή.

Επισήμανση: Πώς θὰ ἔλεγες στὰ ἀρχαϊκά Έλληνικά τις λέξεις
θάλασσα, νερό, ἄμμος, κοχύλι καὶ λιμάνι;

Κάνε μία αναζήτηση και παρατήρησε ομοιότητες ή διαφορές με τα νέα ελληνικά.

Υστερα, προσπάθησε να βρεις συγγενικές λέξεις με τα νέα ελληνικά (π.χ. ἄμμος αμμουδερός).

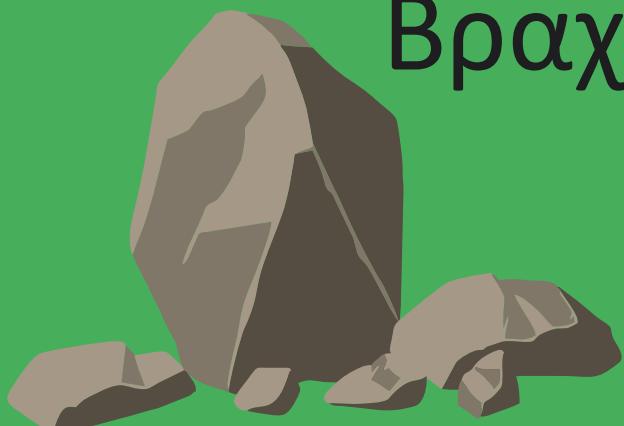
	ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	ΣΥΓΓΕΝΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ			
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ			

Αναγνώριση

Μακρόχρονα

Βραχύχρονα

Δίχρονα

Ομαδοποίηση

Επισήμανση: Βάλε την καθεμία λέξη όπου ταιριάζει.

ξερό, σουβλάκι, μάτι, λίμνη, τηλεόραση, φράουλα, γάτα, ψωμί

Άφωνα	Ημίφωνα	Διπλά

Επισήμανση: Στις παρακάτω λέξεις έχουν μπει μέσα σε παύλες κάποια σύμφωνα.

Να τα χαρακτηρίσεις

(άφωνα, ημίφωνα, διπλά κτλ.)

και να ζωγραφίσεις με τα αντίστοιχα χρώματα.

αύ-λ-ή

κῆ-π-ος

λύ-ρ-α

ἄ-ξ-ενός

μέ-ν-ω

ά-γ-χόνη

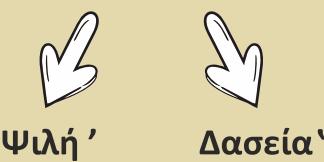
νῆ-σ-ος

Πνεύματα και τόνοι ήρθαν παρέα να μας κάνουν!

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

Υποδειγματική Διδασκαλία

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

Θυμάμαι:

Από τις λέξεις που αρχίζουν από φωνήν ή δίφθογγο οι περισσότερες παίρνουν ψιλή.

ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΙΡΝΟΥΝ ΔΑΣΕΙΑ

- 1) Οι λέξεις που αρχίζουν από **U** ή από **R**: ύθριζω, ρόδον.
- 2) **Τα άρθρα** ὁ, ἡ, αἱ **και οι δεικτικές αντωνυμίες** ὅδε, ἥδε, οἴδε, αἴδε. οὗτος, αὕτη.
- 3) **Οι αναφορικές αντωνυμίες** και τα αναφορικά επιρρήματα: ὅς, ᾧ, ὁ κτλ., ὅπου, ὅθεν κτλ.
- 4) **Οι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας** ἡμεῖς, ἡμῶν **κτλ.**, οὗ, οῆ, **ἢ, οι** αντωνυμίες ἔτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος και **οι λέξεις που σχηματίζονται από αυτές**.
- 5) **Οι σύνδεσμοι** ἔως, ἡνίκα, ἵνα, ὅμως, ὅποτε, ὅπως, ὅτε, ὅτι, ὡς, ὥστε.
- 6) **Τα αριθμητικά** εἷς, ἔν, ἔξ, ἑπτά, ἑκατόν· επίσης τα παράγωγά τους.
7. **A.** αἰρέω-ῶ, ἡ ἄλς, τῆς ἀλός, ἄμα, ἀμαρτάνω, ἄμιλλα, ἀπαλός, ἀπαξ, ἀπλοῦς, ἀπτω-ἄπτομαι, ἄρμα, ἀρμόζω, ἀρμονία, ἀρπάζω, ἀφή
E. ἔδρα, Ἐλένη, ἔλκω, Ἐλλάς, Ἔλλην, ἔνεκα ἡ ἔνεκεν, ἔξῆς, ἔξω, ἐօρτή, ἐσπέρα, ἔτοιμος, εύρισκω
H. ἡγέομαι-οῦμαι, ἥδομαι, ἥλιος, ἥμέρα, ἥμερος, ἥμι, ἥμισυς, Ἡρα, Ἡρακλῆς, Ἡρόδοτος, Ἡρως, Ἡσίοδος, ἥσυχος, ἥττα, ἥττάομαι-ῶμαι, Ἡφαιστος
I. ιδρύω, ιδρώς, ιερός, ικανός, ικέτης, ιμάτιον, ιμερος, ιππος, ιστημι, ιστός - ιστίον, ιστορία, ιστορέω-ῶ, ιστωρ
O. ὁδός, ὅλος, ὁρμή, ὁρμος, ὄρος, ὄριον, ὄριζω, ὄράω-ῶ, ὄσιος
Ω. ὕρα, ὥρατος, ὥριμος

Απαραίτητα βήματα για να τονίσω σωστά

1ο βήμα:
Χωρίζω τη λέξη
σε συλλαβές
(λήγουσα,
παραλήγουσα,
προπαραλήγουσα)

2ο βήμα:
Χαρακτηρίζω
τις συλλαβές
χρησιμοποιώντας
τα σύμβολα
βραχύτητας (υ)
και μακρότητας (-)

3ο βήμα:
Τονίζω ακολουθώντας
τους παρακάτω κανόνες:

Μοντελοποίηση

Άλήθεια

- 1^ο βήμα → α-λη-θει-α
- 2^ο βήμα → ἀληθεῖα
- 3^ο βήμα → **άλήθεια**

Τράπεζα

- 1^ο βήμα → τρα-πε-ζα
- 2^ο βήμα → τρᾶπεζᾰ
- 3^ο βήμα → **τράπεζα**

Σῶμα

- 1^ο βήμα → σω-μα
- 2^ο βήμα → σωμᾰ
- 3^ο βήμα → **σῶμα**

Επισήμανση: Επίλεξε τον σωστό τόνο και πνεύμα στις παρακάτω λέξεις.

1. Μουσα

Μούσα
Μοῦσα

2. Θαλασσης

Θαλάσσης
Θαλᾶσσης

3. Μοιρα

Μοῖρα
Μοίρα

4. Αρματος

ἄρματος
ἄρματος
ἄρματος
ἄρματος

5. Ηρως

ῆρως
ῆρως
ῆρως

6. Ευρους

εῦρους
εὕρους
εὔρους
εὔρους

7. Ανθρωπος

ἄνθρωπος
ἄνθρωπος
ἄνθρωπος
ἄνθρωπος

8. Ειρηνη

Έιρήνη
“Έιρήνη
Εἴρήνη
Εῖρήνη

Ακρωνύμιο
Π-Υ-Τα

Πνεύματα - Υπογεγραμμένη - Τόνοι

Πνεύματα και τόνους δεν ξεχνώ
για να διαβάζω τις λέξεις
με τον σωστό ρυθμό!!

Στο άλφα (α) το ήττα (η) και το ωμέγα (ω)
την υπογεγραμμένη δεν ξεχνώ δηλαδή
το γιώτα (ι) το μικρό από κάτω
στη δοτική να το δω!!

Επισήμανση: Τα ψάρια πήραν κάποια άρθρα και πτώσεις μαζί τους.
Τοποθέτησέ τα στη θέση που τους ανήκει στον παρακάτω πίνακα.

Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ό		τὸ
	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτική	τῷ	τῇ	τῷ
Αιτιατική		τὴν	
	ῷ	ῷ	ῷ
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	οἱ		τὰ
Γενική		τῶν	τῶν
	τοῖς	ταῖς	
Αιτιατική	τοὺς	τὰς	τὰ
Κλητική		ῷ	ῷ

